

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ”
(для бакалаврів, магістрів)**

МАУП

Київ 2006

Підготовлено доцентом кафедри економіки *С. Ф. Биконю*

Затверджено на засіданні кафедри економіки
(протокол № 6 від 14.11.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Биконя С. Ф. Методичні матеріали для контролю знань студентів з дисципліни “Державне регулювання економіки” (для бакалаврів, магістрів). — К.: МАУП, 2006. — 48 с.

Методична розробка містить пояснювальну записку, питання для самоконтролю, тести для поточного контролю, тести для підсумкового контролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Державне регулювання економіки покликане забезпечити її рівновагу і сталий розвиток. Конкретні напрями, форми та масштаби державного регулювання економіки визначаються характером і загостренням економічних, політичних, соціальних, екологічних та інших проблем у будь-якій країні певного періоду.

Державне регулювання економіки в умовах ринкового господарства — це система типових заходів законодавчого, виконавчого та контролюючого характеру, які здійснюються уповноваженими державними установами та громадськими організаціями з метою стабілізації та адаптації існуючої соціально-економічної системи до умов, що змінюються.

Мета навчальної дисципліни “Державне регулювання економіки” — дати студентам знання про сутність, засоби, сфери, об’єкти та механізми державного регулювання економіки.

Успішне засвоєння знань студентом з дисципліни можливе, якщо він на першому етапі перевірить свої знання і відповідь на питання для самоконтролю. На другому етапі студент має виконати тестові завдання, які є невіддільною складовою навчального процесу. Мета тестових завдань з дисципліни “Державне регулювання економіки” — визначити рівень засвоєння студентами термінів, понять, принципів, законодавчих актів і шляхів економічного впливу системи державного управління, на які спирається державне регулювання економіки.

Тестування проводиться письмово або на комп’ютері. Кожен тест, вибраний студентом, містить не менше 20 завдань різного рівня складності і розрахований на одну кредитну годину.

До складу тестів входять завдання трьох рівнів:

- A) I — рівень репродукції, який вимагає вміння репродукувати основну інформацію з цієї дисципліни;
- B) II — алгоритмічний рівень, який вимагає від студента вміння застосувати отримані знання у стандартних ситуаціях;
- C) III — творчий (креативний) рівень, що вимагає від студента вміння працювати у нестандартних ситуаціях. Співвідношення завдань першого, другого і третього рівнів для тестів таке:

Ступінь тесту	Кількість завдань		
	I рівень	II рівень	III рівень
A	8 (40 %)	8 (40 %)	4 (20 %)
B	8 (40 %)	10 (50 %)	2 (10 %)
C	8 (40 %)	12 (60 %)	–
D	12 (60 %)	8 (40 %)	–

Тест вважається складеним відповідно до вибраного рівня (A, B, C, D), якщо виконано понад 50 % завдань кожного рівня. Якщо сумарна кількість виконаних тестових завдань менша за 50 %, вважається що студент тест не склав і потребує повторної спроби. Загальна кількість спроб скласти кредит для студента не більше трьох. Якщо студент за підсумками трьох спроб тестування не склав кредит, він повинен пройти коригуючий курс з дисципліни під час літнього або зимового семестру.

Комплексна рейтингова оцінка знань студента за кредит визнається як середнє арифметичне результату тестування і результату поточного контролю за семінарські заняття та самостійну роботу.

Оцінювання поточного і підсумкового рівнів знань студентів здійснюється відповідно до таблиці, залежно від форми контролю (іспит або залік), за навчальною програмою дисципліни “Державне регулювання економіки”.

Рівень I–IV	Оцінка	Рейтинговий бал
A+	“відмінно”	12,0
A		11,0
A–		10,0
B+	“добре”	9,0
B		8,0
B–		7,0
C+	“задовільно”	6,0
C		5,0
C–		4,0
D+	“зараховано”	3,0
D		2,0
D–		1,0
F	“не зараховано”	0,0

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Тема 1. Державне регулювання як функція державного управління економікою, його сфери, принципи та цілі

1. Необхідність державного регулювання економіки.
2. Еволюція теорій державного регулювання економіки.
3. Характеристика кейнсіанської теорії регулювання ринку.
4. Характеристика монетарної теорії регулювання ринку.
5. Характеристика основних типів макроекономічного регулювання.
6. Суть державного регулювання економіки.
7. Цілі та завдання державного регулювання економіки.
8. Об'єкти державного регулювання економіки.
9. Специфіка національної системи державного регулювання економіки.
10. Основні принципи державного регулювання економіки.
11. Межі державного втручання в економіку.
12. Характеристика форм, регулювання економіки.

Тема 2. Стратегії соціально-економічного розвитку

1. Обґрунтуйте необхідність формування стратегії соціально-економічного розвитку.
2. Суть стратегії соціально-економічного розвитку.
3. Вибір та ранжування цілей соціально-економічного розвитку.
4. Визначення пріоритетів розвитку економіки.
5. Формування стратегії соціально-економічного розвитку.
6. Характеристика стратегії соціально-економічного розвитку України.
7. Суть соціально-економічного прогнозування та його роль у державному регулюванні економіки.
8. Класифікація прогнозів.
9. Джерела прогнозної інформації.
10. Характеристика принципів прогнозування.
11. Характеристика методів прогнозування.
12. Суть економіко-математичного моделювання у прогнозуванні.

Тема 3. Функції та засоби державного регулювання економіки

1. Головні функції державного регулювання економіки.
2. Загальна класифікація методів державного регулювання економіки.
3. Характеристика правових методів.
4. Характеристика адміністративних методів.
5. Характеристика економічних методів.
6. Інструменти прямого втручання держави в економіку.
7. Інструменти опосередкованого (непрямого) втручання держави в економіку.
8. Компетенція органів державного регулювання економіки.

Тема 4. Державне регулювання інвестиційно-структурних зрушень економіки

1. Структура економіки: суть, види.
2. Характеристика існуючої структури економіки України.
3. Критерії пріоритетності галузей.
4. Характеристика пріоритетних галузей економіки України.
5. Основні напрями структурної перебудови економіки.
6. Суть і структура МГБ.
7. Дайте економічну інтерпретацію рівнянь МГБ.
8. Суть інвестиційної політики.
9. Механізм регулювання інвестиційної діяльності.
10. Характеристика показників економічної ефективності інвестицій.

Тема 5. Бюджетно-податкове і грошово-кредитне регулювання економіки

1. Суть, завдання та умови ефективності фінансової політики.
2. Фінансові ресурси держави.
3. Характеристика бюджетної системи України.
4. Державний бюджет як інструмент регулювання економіки.
5. Видатки бюджету, їх класифікація.
6. Доходи бюджету: зміст, структура.
7. Механізм податкового регулювання економіки.
8. Принципи і склад податкової політики.
9. Характеристика функцій податків.

10. Класифікація податків.
11. Дефіцит бюджету і державний борг.
12. Управління державним боргом.
13. Грошово-кредитна політика держави.
14. Механізм грошово кредитного регулювання.
15. Механізм валютного регулювання економіки.

Тема 6. Державне регулювання цін та інфляції

1. Ціни як інструмент державного регулювання економіки.
2. Характеристика видів цін.
3. Суть і завдання політики ціноутворення.
4. Суть і завдання цінової стратегії.
5. Механізм державного регулювання цін і тарифів.
6. Форми державного регулювання цін і тарифів.
7. Особливості та механізми регулювання цін в аграрному секторі.
8. Характеристика видів інфляцій.
9. Причини виникнення інфляції та механізми її регулювання.

Тема 7. Науково-технічне та інноваційне регулювання економічного розвитку

1. Суть і види державної науково-технічної діяльності.
2. Суть державної науково-технічної політики.
3. Суть державної інноваційної діяльності.
4. Суть державної інноваційної політики.
5. Принципи державної науково-технічної політики.
6. Суб'єкти державної науково-технічної політики.
7. Характеристика основних цілей державної науково-технічної та інноваційної діяльності.
8. Суть і складові елементи науково-технічного потенціалу.
9. Форми прямого регулювання науково технічної діяльності.
10. Форми непрямого регулювання науково-технічної діяльності.
11. Характеристика ринкового і державного механізму регулювання науково-технічної діяльності.
12. Види і характеристика державних науково-технічних програм.
13. Характеристика напрямів інноваційної діяльності.
14. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності.
15. Форми реалізації інноваційної діяльності.

Тема 8. Державне регулювання підприємництва

1. Підприємництво як форма реалізації економічних інтересів.
2. Система державного регулювання і державної підтримки розвитку підприємництва.
3. Особливості державного регулювання малих підприємств.
4. Специфіка державного підприємництва і державного сектора економіки.
5. Адміністративне та економічне регулювання розвитку державних підприємств.

Тема 9. Суспільний сектор економіки як об'єкт державного регулювання

1. Значення та функції промислового виробництва.
2. Склад промисловості.
3. Характеристика галузевої структури промисловості та її динаміка.
4. Міжгалузеві народногосподарські комплекси.
5. Сучасний стан розвитку промисловості в Україні.
6. Суть і завдання промислової політики.
7. Засоби державного регулювання розвитку промислового виробництва.
8. Характеристика основних номенклатурних груп продукції у промисловості.
9. Як визначається потреба в продукції для переробних галузей промисловості?
10. Як визначається потреба в товарах народного споживання?
11. Методика оцінювання якості промислової продукції.
12. Стратегічні напрями підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції.

Тема 10. Державне регулювання розвитку АПК

1. Суть і завдання розвитку АПК.
2. Склад АПК і характеристика кожної підсистеми.
3. Суть аграрної політики.
4. Особливості аграрного сектору економіки.
5. Органи державного регулювання АПК.
6. Характеристика засобів правового регулювання АПК.
7. Адміністративні засоби регулювання АПК.

8. Засоби економічного характеру регулювання АПК.
9. Регулювання земельних відносин.
10. Кадастрова оцінка земель: суть, необхідність, методика.

Тема 11. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

1. Суть, мета, принципи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
2. Характеристика видів зовнішньоекономічної діяльності.
3. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
4. Характеристика засобів тарифного регулювання.
5. Характеристика засобів нетарифного регулювання.
6. Засоби валютно-кредитного регулювання.
7. Суть зовнішньої торгівлі та засоби її регулювання.
8. Суть та засоби політики протекціонізму.
9. Регулювання міжнародних інвестиційних процесів.
10. Платіжний баланс як інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 12. Соціальна політика

1. Суть, функції і мета соціальної політики держави.
2. Суб'єкти соціальної політики.
3. Пасивна та активна соціальна політики держави.
4. Соціальний захист: суть, необхідність, форми реалізації.
5. Характеристика моделей соціальної політики.
6. Напрями перебудови соціальної політики в Україні.
7. Засоби державного регулювання доходів населення.
8. Бідність: ознаки, оцінка рівня та державне регулювання.
9. Оцінка рівня життя населення.
10. Характеристика балансу грошових доходів і видатків населення.
11. Мінімальний споживчий бюджет: призначення, склад, методика розрахунку.
12. Показники соціального розвитку країни.
13. Зміст, значення та засоби регулювання соціальної інфраструктури.

Тема 13. Державне регулювання природоохоронної діяльності

1. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України.
2. Негативні впливи на природно-ресурсний потенціал.

3. Принципи екологічної безпеки.
4. Пріоритетні напрями відтворення та використання природних ресурсів.
5. Екологічна політика держави.
6. Суб'єкти та об'єкти регулювання природоохоронної діяльності.
7. Характеристика нормативно-правових засобів регулювання природоохоронної діяльності.
8. Адміністративні важелі регулювання природоохоронної діяльності.
9. Економічні механізми регулювання природоохоронної діяльності.
10. Екологічний моніторинг.
11. Екологічна експертиза.
12. Екологічні цільові комплексні програми.

Тема 14. Регіональна економічна політика

1. Суть, завдання та особливості сучасної регіональної політики.
2. Предмет, об'єкти і суб'єкти державної регіональної політики.
3. Пріоритети державної регіональної політики.
4. Органи регіонального управління.
5. Характеристика нормативно-правової бази регіональної політики.
6. Засоби бюджетно-фінансового регулювання регіонів.
7. Регіональні програми розвитку.
8. Міжбюджетні відносини.
9. Джерела доходів місцевих бюджетів.
10. Видатки місцевих бюджетів.

Тема 15. Інституціональні, організаційні та національні системи) механізми регулювання економіки

1. Спільні риси та відмінності практики антимонопольного регулювання розвинених країн та України.
2. Особливості державного антимонопольного регулювання.
3. Моделі державного регулювання економіки в розвинених країнах.
4. Особливості національних (систем) механізмів державного регулювання в США, Японії, Франції.
5. Зміни державного регулювання економіки після “помаранчевої революції”.

ТЕСТИ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

РІВЕНЬ І

1. Що розуміється під сукупним виробництвом?
2. Що розуміється під сукупним суспільним продуктом?
3. Що розуміється під сукупними потребами?
4. У чому полягає прямий зв'язок між сукупним виробництвом, сукупним суспільним продуктом і сукупними потребами?
5. У чому полягає зворотний зв'язок між сукупним виробництвом, сукупним суспільним продуктом і сукупними потребами?
6. Охарактеризуйте наслідки дисбалансу у співвідношеннях між сукупним виробництвом, сукупним суспільним продуктом і сукупними потребами.
7. Які функції повинен виконувати регулятор макроекономіки?
8. Чому ринковий механізм регулювання макроекономіки в чистому вигляді виявився недієздатним?
9. Що є державним регулюванням економікою, чим обумовлене його застосування у країнах з ринковою економікою?
10. Головні завдання державного регулювання економікою.
11. У чому сутність податкового регулювання?
12. У чому сутність безпосереднього державного управління галузями та об'єктами?
13. Основний зміст бюджетного регулювання.
14. Основний напрям грошово-кредитного регулювання.
15. Що таке регулювання цін в умовах ринкової економіки?
16. Що таке соціальна політика?
17. У чому полягає регулювання умов праці, трудових відносин і оплати праці?
18. Як здійснюється державне зовнішньоекономічне регулювання?
19. Сутність балансового методу як основи державного регулювання економікою.
20. Сутність і призначення матеріальних балансів.
21. Сутність і призначення балансу трудових ресурсів.
22. Сутність і призначення вартісних балансів.
23. Які баланси належать до вартісних?
24. Що таке баланс національного доходу?
25. Як використовуються дані балансу грошових доходів і витрат населення?

26. Які елементи становлять прибуткову і видаткову частини касового плану Національного банку України?
27. Сутність Державного бюджету України.
28. Що Ви розумієте під бюджетним дефіцитом?
29. Яке значення платіжного балансу країни?
30. Зміст платіжного балансу країни.
31. Яка структура торговельного балансу країни як методу державного регулювання міжнародної торгівлі?
32. Що розуміється під рухом капіталів у платіжному балансі?
33. В яких ситуаціях виникає криза платіжного балансу?
34. Сутність міжгалузевого балансу виробництва і розподіл суспільного продукту.
35. Охарактеризуйте всі розділи міжгалузевого балансу.
36. Розкрийте можливості регіональних балансів.
37. Розкрийте можливості міжгалузевих балансів.
38. У чому сутність балансу національної економіки України?
39. З яких розділів складається плановий баланс національної економіки України?

РІВЕНЬ II

40. Аналіз статистичних матеріалів дає можливість вивчити просторово-економічні об'єкти і явища в їх взаємозв'язку і динаміці:
  - а) правильно;
  - б) неправильно.
41. Від'ємне сальдо регіонального балансу:
  - а) вивіз дорівнює ввезенню;
  - б) вивіз перевищує ввезення;
  - в) ввезення перевищує вивіз.
42. Загальноекономічні територіальні пропорції відображають:
  - а) економічний зв'язок між окремими регіонами у процесі суспільного виробництва, розподілу, обміну і споживання продукції промисловості, сільського господарства і окремих видів послуг;
  - б) внесок окремих регіонів у виробництво валового внутрішнього продукту, валового національного продукту, національного доходу країни;
  - в) конкретні особливості відтворювання, рівень самостійного господарського розвитку кожного регіону.

43. Від'ємне сальдо торговельного балансу країни означає:
- а) перевищення експорту товарів і надання послуг над імпортом товарів і одержанням послуг;
  - б) ввезення товарів і надання послуг дорівнює експорту товарів і надання послуг;
  - в) перевищення імпорту товарів і одержання послуг над експортом товарів і наданими послугами.
44. Для оцінки місця і ролі регіону у створенні і розподілі сукупного суспільного продукту користуються таблицями певного виду:
- а) регіонального балансу;
  - б) міжтериторіального балансу;
  - в) міжгалузевого балансу.
45. Торговельний баланс країни містить всі статті, що характеризують надходження і витрачання грошових коштів по лінії зовнішньоекономічних зв'язків, що мали місце протягом року:
- а) правильно;
  - б) неправильно.
46. Збалансованість — це такий стан регіональної економіки, коли регіональні пропорції врівноважені:
- а) правильно;
  - б) неправильно.
47. Позитивне сальдо регіонального балансу:
- а) ввезення перевищує вивіз;
  - б) вивіз перевищує ввезення;
  - в) ввезення дорівнює вивозу.
48. Активне сальдо торговельного балансу країни означає:
- а) перевищення ввезення імпортих товарів і одержання послуг над експортом товарів і наданням послуг;
  - б) перевищення експорту товарів і надання послуг над імпортими товарами і одержаними послугами;
  - в) ввезення товарів і одержання послуг дорівнює експорту товарів і наданим послугам.
49. Міжрегіональні пропорції відображають внесок окремих регіонів у виробництво валового національного продукту, валового внутрішнього продукту, національного доходу країни.
- а) правильно;
  - б) неправильно.

50. Зовнішньоторговельні розрахунки країни — це її:
- а) платіжний баланс;
  - б) міжгалузевий баланс;
  - в) торговельний баланс.
51. Торговельний баланс країни складається під впливом міжнародного розподілу праці і міжнародної кооперації:
- а) правильно;
  - б) неправильно.
52. Метод, який дозволяє розкрити комплексний процес виробництва і розподілу в тому або іншому регіоні є:
- а) міжгалузевим балансом;
  - б) платіжним, торговельним балансом;
  - в) регіональним балансом.
53. До матеріальних балансів належать:
- а) баланси засобів виробництва;
  - б) баланси предметів споживання;
  - в) усі відповіді правильні;
  - г) усі відповіді неправильні.
54. До балансів предметів споживання належать:
- а) баланси промислової сировини і матеріалів;
  - б) баланси непродовольчих товарів;
  - в) усі відповіді правильні;
  - г) усі відповіді неправильні.
55. За стадіями розробки і виконання матеріальні баланси підрозділяються:
- а) на народногосподарські і регіональні;
  - б) перспективні і поточні;
  - в) звітні, аналітичні і планові;
  - г) натуральні і вартісні.
56. Залишки ресурсів на початок планового періоду належать:
- а) до ресурсної частини матеріального балансу;
  - б) розподільної частини матеріального балансу;
  - в) ресурсної і розподільної частини матеріального балансу;
  - г) жодна з відповідей неправильна.

57. Показниками балансів трудових ресурсів є:
- а) матеріаломісткість і трудомісткість;
  - б) фондомісткість і фондovіддача;
  - в) кількість робочих місць і рівень зарплати;
  - г) національний дохід.
58. Плани підготовки фахівців і робітників розробляються на підставі:
- а) балансу трудових ресурсів;
  - б) торговельного балансу;
  - в) балансу грошових доходів і витрат населення;
  - г) балансу національного доходу.
59. Розгорнута форма балансу грошових доходів і витрат населення містить:
- а) грошовий оборот між населенням і державою, організаціями, установами;
  - б) грошовий оборот між групами людей, що займаються продажем товарів і наданням послуг;
  - в) дані про доходи за групами населення;
  - г) усі відповіді правильні;
  - д) усі відповіді неправильні.
60. Витратною частиною касового плану Національного банку є:
- а) надходження податків і внесків;
  - б) комунальні платежі і квартирна платня;
  - в) усі відповіді правильні;
  - г) усі відповіді неправильні.
61. Прибутковою частиною касового плану Національного банку є:
- а) виручку від всіх видів транспорту і послуг зв'язку;
  - б) позики на виплату пенсій і страхові відрахування;
  - в) усі відповіді правильні;
  - г) усі відповіді неправильні.
62. За рахунок коштів Державного бюджету здійснюється:
- а) підвищення конкурентоспроможності продукції, що випускається підприємствами певного регіону;
  - б) утримання озброєних сил, розташованих в даному регіоні;
  - в) усі відповіді правильні;
  - г) усі відповіді неправильні.

63. Централізовані державні доходи формуються за рахунок:
- а) платежів населення;
  - б) грошової емісії;
  - в) державних кредитів;
  - г) усі відповіді правильні;
  - д) усі відповіді неправильні.
64. Децентралізовані державні доходи формуються за рахунок:
- а) платежів населення;
  - б) грошової емісії;
  - в) державних кредитів;
  - г) усі відповіді правильні;
  - д) усі відповіді неправильні.
65. Бюджетний дефіцит вважається допустимим, якщо його величина:
- а) не більше 10 %;
  - б) не вище 5 %;
  - в) не вище 3 %;
  - г) дорівнює 0.
66. Збільшення профіциту державного бюджету призводить:
- а) до наростання інфляційних процесів;
  - б) підвищення цін на товари і послуги;
  - в) усі відповіді правильні;
  - г) усі відповіді неправильні.
67. Який взаємозв'язок платіжного і торговельного балансу:
- а) платіжний баланс входить до складу торговельного балансу;
  - б) торговельний баланс входить до складу платіжного балансу;
  - в) ці поняття ідентичні;
  - г) це різні, не взаємопов'язані поняття.
68. Активне сальдо в балансі руху капіталу характеризує:
- а) борги держави, що зростають перед іншими країнами;
  - б) борги інших країн, що зростають перед державою;
  - в) усі відповіді правильні;
  - г) усі відповіді неправильні.

69. Міжгалузеві баланси виробництва і розподілу суспільного продукту будуються:
- а) тільки за статистичними моделями;
  - б) тільки з динамічними моделями;
  - в) за статистичними і динамічними моделями;
  - г) за динамічними і статичними моделями.
70. Основним завданням балансу національної економіки України є визначення:
- а) загальноекономічних пропорцій;
  - б) міжгалузевих пропорцій;
  - в) територіальних пропорцій;
  - г) усі відповіді правильні;
  - д) усі відповіді неправильні.
71. До показників народонаселення і трудових ресурсів належать:
- а) основні виробничі фонди;
  - б) реальні доходи населення;
  - в) кількість працездатного населення;
  - г) продуктивність праці.
72. До показників національного багатства належать:
- а) основні виробничі фонди;
  - б) реальні доходи населення;
  - в) кількість працездатного населення;
  - г) продуктивність праці.
73. До показників життєвого рівня належать:
- а) основні виробничі фонди;
  - б) реальні доходи населення;
  - в) кількість працездатного населення;
  - г) продуктивність праці.
74. До показників ефективності суспільного виробництва належать:
- а) основні виробничі фонди;
  - б) реальні доходи населення;
  - в) кількість працездатного населення;
  - г) продуктивність праці.

РІВЕНЬ III

75. Є такі дані щодо руху основних засобів промисловості одного з регіонів:

№ пор.	Вид основних засобів	На початок року за балансовою вартістю	Введено в експлуатацію нових основних засобів за балансовою вартістю	Вибуло від зносу за балансовою вартістю	На кінець року за балансовою вартістю
1	Будівлі і споруди	1050,0	–	–	
2	Силові машини і устаткування	250,0	95,0	95,0	
3	Робочі машини і устаткування	1350,0	970,0	560,0	
4	Інструменти і пристосування	60,0	35,0	20,0	
5	Транспортні засоби	280,0	–	8,0	
Разом					

Скласти баланс, визначити балансову вартість основних засобів на кінець року і проаналізувати зміну структури основних засобів за минулий період.

76. Є такі дані щодо руху основних засобів промисловості одного з регіонів:

№ пор.	Вид основних засобів	На початок року за балансовою вартістю	Введено в експлуатацію нових основних засобів за балансовою вартістю	Вибуло від зносу за балансовою вартістю	На кінець року за балансовою вартістю
1	Будівлі і споруди	950,0	–	–	
2	Силові машини і устаткування	150,0	75,0	75,0	
3	Робочі машини і устаткування	1200,0	800,0	600,0	
4	Інструменти і пристосування	40,0	25,0	20,0	
5	Транспортні засоби	24,0	–	6,0	
Разом					

Скласти баланс, визначити балансову вартість основних засобів на кінець року і проаналізувати зміну структури основних засобів за минулий період.

77. Скласти паливний баланс регіону за I квартал поточного року

№ пор.	Показник	Вид палива, т		
		Кам'яне вугілля	Дрова	Мазут
1	Залишок палива на початок кварталу	270	190	140
2	Надійшло палива за звітний квартал	3320	810	1560
3	Разом			
4	Витрачено палива:			
	• у котельних установках	820	310	640
	• у промислових печах	980	–	720
	• відпущено для господарсько-побутових потреб	630	210	
	• відпущено для пічного користування	890	320	–
	Разом			
5	Залишок палива на кінець кварталу			

78. Підприємство, що виготовляє меблі, розпочало випуск продукції з 01.01.01. До цього часу були укладені угоди на поставку лісо-матеріалу, поролону, тканин оббивних і фурнітури в обсягах і за цінами, наведеними в табл. 1.

Таблиця 1

№ пор.	Найменування матеріалу	Одиниця виміру	Ціна за 1 од., грн.	Сума підписаної угоди
1	Дошка	м ³	320,0	4000
2	ДСП	м ²	11,0	3000
3	ДВП	м ²	3,5	1000
4	Поролон	м ²	40,0	25000
5	Тканина оббивна зовнішня	м	60,0	50000
6	Тканина оббивна внутрішня	м	9,0	10000
7	Пружини	шт.	5,0	12000
8	Цвяхи	кг	9,5	200
9	Клей	л	4,0	200

Потужності підприємства дають можливість виготовляти 110 комплектів меблів на рік. Відомість витратних матеріалів наведено в табл. 2.

Керівництво підприємством вважає, що запаси матеріалів на кінець року повинні становити не менше 10 % від річної потреби. Скласти матеріальний баланс і встановити, на придбання яких матеріалів, в якій кількості і на яку суму необхідно укласти додаткові угоди.

Таблиця 2

№ пор.	Найменування матеріалу	Одиниця виміру	Потреба на один комплект
1	Дошка	м ³	0,1
2	ДСП	м ²	2,8
3	ДВП	м ²	4,0
4	Поролон	м ²	4,6
5	Тканина оббивна зовнішня	м	10
6	Тканина оббивна внутрішня	м	6
7	Пружини	шт.	18
8	Цвяхи	кг	0,1
9	Клей	л	0,5

79. Скласти матеріальний баланс за умови, що вартість матеріалів протягом року не змінилася.

№ пор.	Матеріал	Одиниця виміру	Запаси на початок періоду		Потреба в матеріалах		Надходження матеріалів		Запаси на кінець року.	
			К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.
1	Сталь листова	т	500	750	8000				100	150
2	Сталь смугова	т	35	42	1200				15	22,5
3	Алюмінієвий лист	т	140	2240	900				20	320
4	Мідний лист	т	70	1820	400				10	260
5	Сталевий профіль	т	200	280	6000				50	65
	Інші					1260				
	Разом			5370						931

80. Скласти матеріальний баланс за умови, що на початку року вартість міді зросла на 10 %, а вартість алюмінію – на 5 %.

№ пор.	Матеріал	Одиниця виміру	Запаси на початок періоду		Потреба в матеріалах		Надходження матеріалів		Запаси на кінець року	
			К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.
1	Сталь листова	т	500	750	8000				100	150
2	Сталь смугова	т	35	42	1200				15	22,5
3	Алюмінієвий лист	т	140	2240	900				20	320
4	Мідний лист	т	70	1820	400				10	260
5	Сталевий профіль	т	200	280	6000				50	65
	Інші					380				
Разом				5370						931

81. Скласти матеріальний баланс за умови, що на початку року вартість всіх видів металу знизилася на 3 %.

№ пор.	Матеріал	Одиниця виміру	Запаси на початок періоду		Потреба в матеріалах		Надходження матеріалів		Запаси на кінець року	
			К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.
1	Сталь листова	т	500	750	8000				100	150
2	Сталь смугова	т	35	42	1200				15	22,5
3	Алюмінієвий лист	т	140	2240	900				20	320
4	Мідний лист	т	70	1820	400				10	260
5	Сталевий профіль	т	200	280	6000				50	65
	Інші					690				
Разом				5370						931

82. Скласти електробаланс за I квартал поточного року по області в млн кВт ч.

№ пор.	Показник	К-сть
1	Вироблено електроенергії	332,7
2	Одержано зі сторони	98,5
	Разом	
	Спожито:	
1	На енерготехнологічні цілі	125,0
2	На силове живлення	185,3
3	На освітлення	60,6
4	На власні потреби електростанції	20,3
	Відпущено на сторону — разом	40,0

Охарактеризувати цей баланс за всіма критеріями.

83. Чисельність населення працездатного віку в 2000 р. по області становила:

- чоловіків — 1430 тис., зокрема непрацюючі інваліди — 10 тис.;
- жінок — 1490 тис., зокрема непрацюючі інваліди — 5 тис.;
- працюючих підлітків — 2 тис.;
- працюючих осіб у віці старше працездатного — 4 тис.

Через рік, тобто в 2001 р., внаслідок демографічної кризи чисельність чоловіків і жінок скоротилася на 3 %, а працюючих осіб у віці старше працездатного — 8 %.

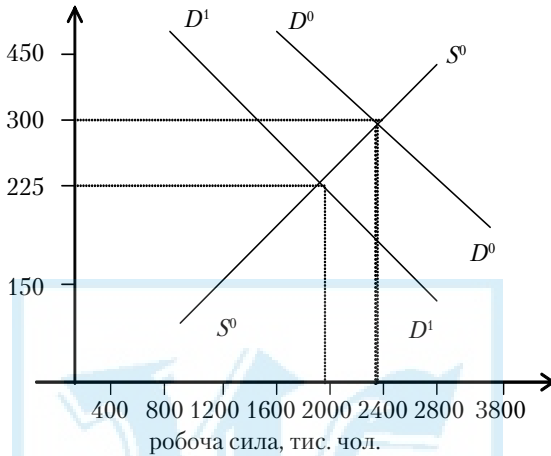
Лінія $I^0 I^0$ характеризує попит на робочу силу в 2000 р.

У зв'язку з економічною кризою попит у 2001 р. знизився до лінії $I^1 I^1$. Лінія пропозиції $S^0 S^0$ протягом цих двох років не змінилася. Скласти баланси трудових ресурсів в 2000 і 2001 рр. і охарактеризувати економічне становище в регіоні, зокрема:

- рівень безробіття;
- рівень трудових доходів.

Ринок праці охарактеризований графіком

З/п на місяць

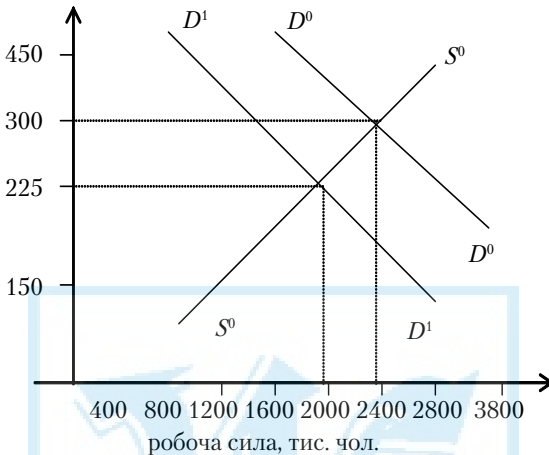
84. Скласти баланс грошових доходів і витрат населення, якщо відомо, що заробітна платня становила 110 млн грн, доходи всіх форм, окрім заробітної платні, — 12 млн грн, надходження від продажу с/х продукції — 11 млн грн, пенсії, стипендії і інша державна допомога — 9 млн грн, надходження з фінансової системи — 8,5 млн грн, оплата послуг — 12,5 млн грн, обов'язкові платежі — 16 млн грн, а приріст заощаджень у внесках в акції і облігації — 8 % від витрат населення на покупку товарів.
85. Скласти баланс грошових доходів і витрат населення і визначити рівень середньомісячної заробітної платні в регіоні, якщо відомо, що в ньому проживає 7 млн чол., їхні доходи окрім зарплати становили 8 % від суми річних грошових доходів, надходження від продажу с/х продукції — 6,5 %, пенсії, державна допомога і стипендії 14 %, надходження з державних і комерційних фінансових структур — 3 %, інші надходження — 4 %. При цьому населення купує товарів на суму 25 млрд 520 млн грн, користується послугами на суму 3 млрд 600 млн грн, всі види платежів і внесків становили 3 млрд 280 млн грн, а приріст внесків в облігації і акції — 2 млрд 720 млн грн.

86. Скласти торговельний і платіжний баланс країни і визначити суму державних позик за кордоном, якщо відомо, що в цілому платіжний баланс країни пасивний на 3 млн дол., експорт товарів становить 10 млн дол., імпорт товарів — 33 млн дол., сальдо послуг пасивне і становить 5 млн дол., виплати за інвестиціями активні і дорівнюють 300 тис. дол., надходження засобів від зарубіжних інвесторів становили 6 млн дол.
87. Скласти і охарактеризувати торговельний і платіжний баланс країни, якщо відомо, що експорт товарів становив 35 млн дол., імпорт товарів — 28 млн дол., експорт послуг — 12 млн дол., імпорт послуг — 17 млн дол., виплати за інвестиціями пасивні і дорівнюють 5 млн дол., грошові перекази активні і дорівнюють 200 тис. дол., надходження коштів від зарубіжних інвесторів становили 4 млн дол., а вкладення вітчизняних інвесторів в зарубіжну економіку — 6 млн дол. У вигляді кредиту країна позичила 150 млн дол. і одержала державну позику у розмірі 148 млн дол.
88. Чисельність населення у працездатному віці в 2000 р. по області становила:
- чоловіків — 1430 тис. чол., зокрема непрацюючі інваліди — 10 тис.;
  - жінок — 1490 тис., зокрема непрацюючі інваліди — 4,5 тис.;
  - працюючих підлітків — 2,5 тис.;
  - працюючих осіб у віці старше працездатного — 4,5 тис.
- Через рік, тобто в 2001 р., внаслідок демографічної кризи чисельність чоловіків і жінок скоротилася на 10 %, а працюючих осіб у віці старше працездатного — 20 %.

Ринок праці охарактеризований графіком

З/п на місяць

Лінія D^0 характеризує попит на робочу силу в 2000 р. Лінія S^0 — пропозиція робочої сили в 2000 р. У зв'язку з економічною кризою попит у 2001 р. знизився до лінії D^1 , а лінія пропозиції змістилася в положення S^0 .

Скласти баланси трудових ресурсів в 2000 і 2001 р. і охарактеризувати економічний стан у регіоні, зокрема:

- розрахувати рівень безробіття;
- визначити рівень трудових доходів.

ТЕСТИ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

РІВЕНЬ І

1. Об'єктивна необхідність і сутність державного регулювання економіки (ДРЕ).
2. Економічна політика держави як основа життєдіяльності суспільства.
3. Суб'єкти та об'єкти ДРЕ.
4. Функції держави в ринковій економіці.
5. Основні сучасні моделі ДРЕ
6. Стратегічні, тактичні операційні цілі ДРЕ.
7. Особливості сучасного етапу ДРЕ в Україні.

8. Методи прямого і непрямого впливу держави на економіку.
9. Підприємництво як інститут ринкової економіки.
10. Політика державного регулювання підприємницької діяльності.
11. Конкуренція як визначальна ознака ринкової економіки.
12. Форми і методи конкурентної боротьби. Необхідність її регулювання державою.
13. Антимонопольне законодавство і вплив держави на розвиток конкурентного середовища.
14. Ринкові перетворення і необхідність запобігання монопольних утворень.
15. Недобросовісна конкуренція та методи боротьби з нею.
16. Роль і функції Антимонопольного комітету України (АМКУ).
17. Функції, принципи, методи прогнозування. Види прогнозів.
18. Математичне моделювання економічних явищ і процесів.
19. Макроекономічне планування як форма державного регулювання економіки.
20. Основні методи планування.
21. Економічне прогнозування його зміст та функції.
22. Організаційний механізм реалізації та контроль за виконанням програм.
23. Державна програма економічного розвитку України.
24. Підприємництво як об'єкт державного регулювання.
25. Економічна роль і функції державних підприємств, їх відмінності від підприємства приватного сектору.
26. Державна підтримка формування ринкової інфраструктури.
27. Необхідність роздержавлення.
28. Стимулювання розвитку підприємництва.
29. Сучасний стан приватизаційних процесів.
30. Роль і функції державних підприємств.
31. Податкова політика держави. Функції податків.
32. Податкові пільги як засіб регулювання економіки.
33. Оптимальний рівень оподаткування. Крива Лаффера.
34. Бюджетне регулювання економіки.
35. Взаємозв'язок бюджетів держави на різних рівнях.
36. Державний бюджет як форма перерозподілу доходів і виконання державою своїх функцій.
37. Дефіцит і профіцит державного бюджету. Бюджетний процес.
38. Закони грошового обігу. Емісія та ремісія грошей.
39. Державний борг.

40. Інструменти грошово-кредитного регулювання. Облікова ставка відсотка.
41. Політика “дорогих” і “дешевих” грошей. Державне регулювання ринку цінних паперів.
42. Банківська система, її дворівневий характер.
43. Національний банк, його роль і функції.
44. Адміністративне регулювання банківської діяльності.
45. Небанківські кредитно-фінансові інститути, їх регулювання.
46. Державне регулювання цін, його основні елементи.
47. Безпосереднє державне втручання у ціноутворення. Моніторинг цін.
48. Знецінення грошової маси як дестабілізуючий фактор економічного розвитку.
49. Інфляція і фактори, що на неї впливають. Методи регулювання інфляції.
50. Державне регулювання валютних відносин.
51. Інструменти валютного регулювання.
52. Методи регулювання валютного курсу.
53. Валютний коридор. Структурна валютна політика.
54. Роль держави в регулюванні інвестиційної діяльності.
55. Державне регулювання умов. Методи прямого і непрямого впливу держави на економіку.
56. Стимулювання державою структурних зрушень в економіці.
57. Структурна політика як політика пріоритетів в економіці.
58. Прискорення інвестування, зміни структури економіки.
59. Можливості інвестування в зв'язку із вступом у світові структури.
60. Роль держави в розвитку інститутів інвестування.
61. Науково-механічний прогрес, його вплив на економічне зростання.
62. Державна політика у сфері науки і науково-технічного розвитку.
63. Державні програми науково-технічного розвитку.
64. Державна патентна і ліцензійна політика.
65. Державна підтримка розвитку технопарків, венчурного підприємництва.
66. Інноваційний процес: механізм, етапність. Інноваційний цикл.
67. Роль держави у створенні фондів розвитку інновацій.
68. Підприємництво як об'єкт державного регулювання.

69. Нормативно-правове забезпечення й адміністративне регулювання підприємництва.
70. Види і форми підприємництва в Україні.
71. Регуляторна політика підприємницької діяльності.
72. Держані підприємства, їх економічна роль і функції.
73. Необхідність і завдання державного регулювання промислового виробництва.
74. Регулювання стратегії розвитку державного сектору економіки.
75. Регулювання галузей економіки України.
76. Регулювання діяльності промислово-фінансових утворень.
77. Державне регулювання АПК: форми і методи.
78. Регулювання цін на сільгосппродукцію.
79. Державна підтримка розвитку інфраструктури АПК.
80. Формування земельних відносин в Україні.
81. Забезпечення продовольчої безпеки і конкурентоспроможності аграрного сектору.
82. Соціальна політика і соціальна інфраструктура.
83. Системи соціального страхування і соціальне забезпечення.
84. Державні соціальні трансфери.
85. Прогнозування і планування соціальної сфери.
86. Система показників (стандартів) рівня життя населення.
87. Природне середовище як об'єкт державного регулювання.
88. Економічний і правовий механізми державного регулювання охорони навколишнього середовища.
89. Державні програми природокористування і охорони природи.
90. Регіональні проблеми управління охороною природи і природокористування.
91. Місцевий рівень управління природоохоронною діяльністю.
92. Нерівномірність територіального розвитку і необхідність регіонального регулювання.
93. Мета і основні завдання державної регіональної політики.
94. Способи державного регулювання соціально-економічного розвитку регіонів.
95. Вирівнювання розвитку регіонів — завдання держави.
96. Програми розвитку регіонів і формування ВЕЗ.
97. Досвід ВЕЗ в Україні та інших країнах світу.
98. Соціальна й екологічна політика в регіонах.
99. Можливості транснаціонального розвитку регіонів.

100. Регулювання інституційних перетворень — завдання держави.
101. Законотворча діяльність держави в період інституційних змін.
102. Національні особливості механізмів втручання держави в економіку.
103. Роль держави в Швеції, Німеччині у створенні ринкового господарства.
104. Моделі економічного розвитку і державного регулювання в Японії, Кореї, Китаї та інших країнах Південно-Східної Азії.
105. Зміни державного регулювання економіки України після Помаранчевої революції.

РІВЕНЬ II

1. Основними завданнями держави з ринковою системою господарювання є:
  - а) встановлення стабільного рівня цін;
  - б) забезпечення високого рівня зайнятості населення;
  - в) сприяння стабільному зростанню національного виробництва;
  - г) перерозподіл доходів на користь найменш захищених груп населення;
  - д) розроблення директивних планів розвитку економіки;
  - є) правильні відповіді а, б, в;
  - ж) усі відповіді правильні.
2. Соціальними функціями держави є:
  - а) визначення мінімального розміру заробітної плати;
  - б) підвищення рівня зайнятості;
  - в) підтримання макроекономічної рівноваги національного ринку;
  - г) забезпечення підприємців технікою, новітніми технологіями;
  - д) матеріальне забезпечення безробітних;
  - є) правильні відповіді а, б, д.
3. Державне регулювання економіки потрібне:
  - а) у разі природної монополії;
  - б) у разі ринкової монополії;
  - в) у разі недоліків у ціновій системі;
  - г) за наявності конкурентного середовища;
  - д) за наявності директивного планування.
4. Державне регулювання аграрного бізнесу здійснюється за такими основними напрямками:
  - а) регулювання цін і фермерських доходів;

- б) бюджетне фінансування;
  - в) регулювання заробітної плати;
  - г) впровадження досягнень НТП;
  - д) кредитування і оподаткування;
  - є) правильні відповіді б, д.
5. Державне регулювання інвестиційної діяльності містить:
- а) розширення іпотечного кредитування;
  - б) пряме управління інвестиціями;
  - в) регулювання умов інвестиційної діяльності;
  - г) контроль за законністю здійснення інвестиційної діяльності інвесторами;
  - д) розміщення державних підприємств;
  - є) правильні відповіді в, г.
6. Державне грошово-кредитне регулювання в Україні здійснює:
- а) Міністерство фінансів України;
  - б) Національний банк України;
  - в) Ощадний банк України;
  - г) Торгово-промислова палата України;
  - д) комерційні банки.
7. До економіко-математичних методів прогнозування належать:
- а) кореляційно-регресійний;
  - б) наукової обґрунтованості;
  - в) альтернативний;
  - г) виробничих функцій;
  - д) дослідження операцій.
8. Державний сектор переважає в таких галузях економіки:
- а) у роздрібній торгівлі;
  - б) в інфраструктурі ринку;
  - в) готельному господарстві;
  - г) у сільському господарстві;
  - д) у науці та науковому обслуговуванні.
9. Кабінет Міністрів України виконує такі функції:
- а) забезпечує здійснення фінансової, цінової, інвестиційної, податкової політики;
  - б) керує об'єктами державної власності відповідно до законів України;

- в) організовує і затверджує роботу Адміністрації Президента України;
  - г) організовує і забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності;
  - є) правильні відповіді а, г.
10. Зовнішній державний борг — це:
- а) борг іноземним державам;
  - б) борг держаним підприємствам;
  - в) борг Центральному банку;
  - г) борг іноземним організаціям.
11. До протекціоністських методів державного регулювання економіки належать:
- а) квоти і ліцензії;
  - б) норми і нормативи;
  - в) сприяння вітчизняним інноваціям;
  - г) валютне регулювання;
  - д) організаційно-структурна політика.
12. Основоположником теорії державного регулювання економіки є:
- а) А. Сміт;
  - б) Д. Рікардо;
  - в) Дж. Кейнс;
  - г) К. Маркс;
  - д) А. Маршалл.
13. Основними складовими індексу людського розвитку (ІЛР) є:
- а) рівень заробітної плати;
  - б) тривалість життя населення;
  - в) обсяг ВВП на душу населення;
  - г) рівень освіти;
  - д) прожитковий мінімум;
  - є) правильні відповіді б, в, г.
14. Валютне регулювання передбачає:
- а) антидемпінгові заходи;
  - б) імпорتنі депозити;
  - в) валютні обмеження;
  - г) регулювання валютних курсів;
  - д) регламентацію митних процедур.

15. Залежно від способу прогнозування і наявності інформаційних даних методи прогнозування поділяють:
- а) на макроструктурні;
  - б) оперативні;
  - в) фактографічні;
  - г) формалізовані;
  - д) експертні (інтуїтивні).
16. Застосування адміністративних засобів державного регулювання економіки:
- а) забезпечує високі темпи економічного зростання;
  - б) зміцнює національну валюту;
  - в) є інструментом виконання середньострокових загальногосподарських державних програм;
  - г) коригує ринковий механізм там, де економічними засобами регулювання коригування його неможливо або неефективно;
  - д) зменшує диспортизації в галузевій і територіальній структурах економіки країни.
17. Політика протекціонізму в міжнародній торгівлі допомагає:
- а) збільшити валютні надходження;
  - б) зменшити вплив на національну економіку негативних тенденцій;
  - в) захистити від іноземної конкуренції національні галузі економіки;
  - г) надати іншим країнам статус найбільшого сприяння у взаємній торгівлі;
  - д) збільшити зайнятість населення;
  - е) правильні відповіді б, в, д.
18. Фіскальна політика держави означає:
- а) збільшення або зменшення сукупного попиту;
  - б) використання державою податків;
  - в) створення фінансової бази для функціонування держави;
  - г) використання державного бюджету для перерозподілу національного доходу.
  - д) зміну системи оподаткування та державних видатків.
19. Об'єктами державного регулювання ринку праці є:
- а) сприяння пошуку робочого місця;
  - б) зайнятість, розподіл та перерозподіл робочої сили;
  - в) соціальні та трудові відносини;

- г) підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації працівників;
  - д) надання грошової допомоги.
20. Платіжний баланс як інструмент державного регулювання економіки має таку структуру:
- а) торговельний баланс;
  - б) баланс послуг та некомерційних платежів;
  - в) баланс залучення іноземного капіталу;
  - г) баланс поточних операцій, операцій з капіталом і фінансових операцій;
  - д) баланс зміни валютного курсу.
21. Об'єктами державного регулювання економіки є:
- а) економічні підсистеми;
  - б) соціально-економічні системи та процеси;
  - в) відносини та ринки;
  - г) різні міністерства;
  - д) об'єднання підприємців і фермерів.
22. Державне регулювання інвестиційної діяльності визначають:
- а) показники економічного і соціального розвитку України;
  - б) стан державних і місцевих бюджетів;
  - в) національні та регіональні програми розвитку виробництва;
  - г) податкова політика держави;
  - д) валютне регулювання.
23. Пряме державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється за допомогою:
- а) демократизації та децентралізації управління у сфері науки і техніки;
  - б) визначення державних пріоритетів розвитку науки і техніки;
  - в) формування і реалізація національних та державних науково-технічних програм;
  - г) проведення державної науково-технічної експертизи;
  - д) врахування вимог екологічної безпеки.
24. До методів державного регулювання підприємницької діяльності у промисловості належать:
- а) державні дозволи та контроль за розміщенням промислових підприємств;
  - б) регулювання цін на всі види промислової продукції;

- в) застосування системи податків і податкових пільг;
- г) грошово-кредитне регулювання;
- д) матеріально-технічне постачання підприємств.

25. Основними нормативними актами, що регулюють ринок праці в Україні, є:

- а) Закон України “Про систему оподаткування”;
- б) Закон України “Про інвестиційну діяльність”;
- в) Закон України “Про власність”;
- г) Закон України “Про зайнятість населення”;
- д) Закон України “Про підприємництво”.

26. На макrorівні функції державного регулювання рівня життя і соціального захисту населення в Україні виконують:

- а) Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції;
- б) Міністерство праці та соціальної політики;
- в) Міністерство промислової політики;
- г) Міністерство фінансів;
- д) Міністерство юстиції.

27. Антимонопольна політика держави передбачає:

- а) жорсткий контроль над цінами підприємств-монополістів;
- б) інтеграцію великих управлінських виробничих і комерційних структур;
- в) підтримку конкуренції;
- г) заохочення диверсифікації;
- д) справедливий розподіл доходів.

28. Для іноземних суб'єктів господарської діяльності на території України встановлено такі правові режими:

- а) національний режим;
- б) преференційний режим;
- в) режим найбільшого сприяння;
- г) податковий режим;
- д) спеціальний режим.

29. До прямих методів державного регулювання цін належать:

- а) зміна ставок ввізного мита;
- б) “заморожування” (блокування) цін;
- в) встановлення граничних рівнів цін;
- г) застосування фіксованих цін;
- д) пільгове оподаткування та кредитування.

30. Основною метою регулювання оплати праці є:
- а) забезпечення працюючим життєво необхідного рівня споживання;
  - б) забезпечення кожному працівникові певного розміру пенсій;
  - в) збереження реального рівня заробітної плати;
  - г) встановлення тісного взаємозв'язку заробітної плати із продуктивністю праці;
  - д) досягнення рівності всіх працівників в оплаті праці.
31. Державне регулювання економіки здійснюється за наявності:
- а) природної монополії;
  - б) конкурентного середовища;
  - в) ринкової монополії;
  - г) адміністративно-директивного планування;
  - д) цінових диспропорцій.
32. Економічними методами державного регулювання структурних зрушень в економіці є:
- а) залучення вітчизняного приватного капіталу;
  - б) пряме державне інвестування;
  - в) підвищення відсоткових ставок за кредит;
  - г) реформування форм власності;
  - д) залучення іноземних інвестицій.
33. У процесі переходу до ринкової економіки держава:
- а) жорстко контролює ціни і доходи населення;
  - б) здійснює роздержавлення і приватизацію державних підприємств;
  - в) знімає обмеження на підприємницьку діяльність;
  - г) формує конкурентне середовище;
  - д) забезпечує мікроекономічну стабілізацію.
34. Основними напрямками державного регулювання агробізнесу є:
- а) регулювання цін на сільгосппродукцію і доходів фермерів;
  - б) бюджетне фінансування агробізнесу;
  - в) регулювання заробітної плати;
  - г) впровадження досягнень НТП;
  - д) кредитування і оподаткування.
35. До активних заходів регулювання зайнятості населення належать:
- а) створення додаткових робочих місць;

- б) підготовка, перепідготовка, та підвищення кваліфікації кадрів;
- в) надання допомоги у працевлаштуванні;
- г) забезпечення дострокового виходу на пенсію;
- д) асигнування коштів на відшкодування безробітним втрати доходів.

36. До прямих методів державного регулювання цін належать:
- а) зміна ставок ввізного мита;
  - б) “заморожування” (блокування) цін;
  - в) встановлення граничних рівнів цін;
  - г) застосування фіксованих цін;
  - д) пільгове кредитування та оподаткування.
37. Грошово-кредитне регулювання економіки здійснюється шляхом:
- а) прискореної амортизації;
  - б) грошової емісії;
  - в) операції з державними цінними паперами на відкритому ринку;
  - г) підвищення заробітної плати і пенсій;
  - д) маніпулювання обліковою ставкою і змінювання норми обов’язкових резервів.
38. Основними формами соціального страхування є:
- а) медичне страхування;
  - б) пенсійне забезпечення;
  - в) утримання дитячих будинків та інтернатів;
  - г) захист населення від зростання цін;
  - д) страхування на випадок безробіття.
39. Основними особливостями розвитку сфери послуг у ринкових умовах є:
- а) державна підтримка окремих сфер послуг;
  - б) зменшення кількості ринкових видів послуг;
  - в) регулювання цін і тарифів на окремі види продукції сфери послуг;
  - г) збільшення кількості неринкових видів послуг;
  - д) регулювання підприємницької діяльності у сфері платних послуг.
40. Джерелами інвестицій в основний капітал є:
- а) власні кошти підприємств;
  - б) власні кошти населення;

- в) кошти Державного бюджету України;
  - г) кошти місцевих бюджетів;
  - д) кошти іноземних інвесторів.
41. Пріоритетами економічного і соціального розвитку України на сучасному етапі є:
- а) забезпечення сталого економічного зростання;
  - б) поживлення інвестиційного процесу;
  - в) подолання диференціації доходів населення;
  - г) девальвація національної валюти;
  - д) підвищення відсоткових ставок за кредитами.
42. Державна промислова політика спрямована на вирішення таких питань:
- а) оновлення виробничого потенціалу;
  - б) зростання питомої ваги галузей, які випускають продукцію кінцевого використання;
  - в) державна підтримка тваринницької галузі;
  - г) створення ефективної податкової системи;
  - д) запровадження інноваційної моделі розвитку економіки.
43. Для податкової системи України характерним є:
- а) урівноважена структура податків;
  - б) переважання прямих податків;
  - в) переважання непрямих податків;
  - г) збільшення кількості податків;
  - д) наявність великої кількості пільг.
44. До економічних методів державного регулювання економіки належать:
- а) валютне регулювання;
  - б) регулювання цін;
  - в) регулювання конкуренції;
  - г) податкова політика;
  - д) державні закупівлі та трансферні платежі.
45. Головними методами прямого державного регулювання є:
- а) законодавча діяльність держави;
  - б) державні закупівлі та трансферні платежі;
  - в) система оподаткування;
  - г) грошово-кредитна система;
  - д) прямий державний контроль над монопольними ринками.

46. Валютне регулювання як сукупність заходів держави та центрального банку у сфері валютних відносин передбачає:
- а) антидемпінгові заходи;
  - б) валютні обмеження;
  - в) регулювання валютних курсів;
  - г) регламентація митних процедур;
  - д) імпорتنі депозити.
47. Державна інноваційна політика спрямована:
- а) на впровадження нововведень, постійне оновлення і модернізацію виробництва;
  - б) на забезпечення прогресивних структурних зрушень в економіці;
  - в) на підготовку наукових кадрів;
  - г) на визначення пріоритетів у сфері науки і техніки;
  - д) на синхронізацію інвестиційних та інноваційних циклів.
48. Державне регулювання інвестиційної діяльності передбачає:
- а) пряме управління інвестиціями;
  - б) регулювання умов інвестиційної діяльності;
  - в) розміщення державних підприємств;
  - г) розширення іпотечного кредитування;
  - д) контроль за законністю здійснення інвестиційної діяльності інвесторами.
49. Основними методами цінового регулювання з боку держави є:
- а) ціновий моніторинг;
  - б) державне втручання у процес ціноутворення;
  - в) встановлення державою кількості продукції, що виробляється;
  - г) державне втручання у процес оплати праці;
  - д) встановлення державою фіксованих цін і тарифів.

РІВЕНЬ III

1. У країні виник дефіцит товарів, зростають ціни. Зазначте, якими методами державної економічної політики можна розв'язати кризу.

2. У країні склалася така ситуація: внаслідок низької конкурентоспроможності вітчизняних товарів у країні переважають імпорتنі товари. Решта вітчизняних підприємств, не витримуючи конкуренції, починають закриватись. Якими економічними методами можна розв'язати кризу?

3. У країну припинились поставки нафти з Росії. Сировини раніше завезеної на нафтопереробні заводи може вистачити тільки на 1 місяць, після чого почнуть зростати ціни внаслідок дефіциту. Як держава може зменшити негативний вплив і запобігти кризі в подальшому?

4. Національний банк України вирішив знизити валютний курс американського долара щодо національної валюти. Якими можуть бути наслідки для вітчизняної економіки і як можна зменшити негативний вплив на економіку?

5. Національний банк України вирішив підвищити валютний курс американського долара щодо національної валюти. Якими можуть бути наслідки для вітчизняної економіки і як можна зменшити негативний вплив на економіку?

6. Держава запровадила заходи щодо підвищення експортного мита на вивіз насіння соняшника. Як це позначиться на споживачах і експортерах? Який позитив і негатив цього рішення?

7. На світових ринках впала ціна на металургійну продукцію. Значну частку українського експорту становить продукція металургії. Як держава може запобігти кризі в металургійній галузі?

8. Щоб підтримати вітчизняного виробника, держава підвищила імпортне мито на ввіз текстилю з інших країн. Внаслідок цього завозити текстиль з-за кордону для імпортерів стало не вигідно. Як позначиться цей захід на споживачах і всієї текстильної галузі в цілому?

9. Із проведенням весняно-польових робіт зріс попит на пальне, внаслідок чого почали зростати ціни на саме пальне. Як держава може вирішити кризу і в майбутньому її не допустити?

10. У деяких регіонах країни спостерігається значне зростання безробіття. Як державі забезпечити підвищення зайнятості в регіонах?

11. Унаслідок закриття нерентабельних вугільних шахт у регіоні зростає безробіття. Що повинна зробити держава для подолання безробіття?

12. Щоб виконати бюджетні зобов'язання по соціальних програмах держава розпочала випуск додаткових грошей, не підкріплених товарною масою. До чого це може призвести і як цьому запобігти?

13. Держава запланувала доходну і видаткову частини бюджету. Але у III кварталі стало зрозуміло, що доходи не покривають видатки. Де держава може взяти додаткові кошти на покриття видатків бюджету?

14. Національний банк України підвищив рівень необхідного статутного капіталу для комерційних банків. Що буде тепер з банками і як це позначиться на населенні?

15. Більшість промислових підприємств України працюють на природному газі, який держава закуповує за кордоном. Кожного року ціни на природний газ зростають, але в Україні є завали вугілля. Як держава може позбавитися залежності від закупівлі енергоносіїв з-за кордону?

16. Країні необхідні інвестиції для зростання економіки. Як створити сприятливий клімат для інвестора?

17. Назвіть шляхи підвищення зайнятості в регіонах країни.

18. Як інвестиційні внески в певний регіон можуть підвищити зайнятість у регіоні?

19. З 1 січня 2006 р. починає діяти закон про політреформу. Як це вплине на державне регулювання економікою?

20. Як за допомогою розвитку підприємництва держава вирішує питання зростання економіки?

21. Є такі дані щодо руху основних засобів промисловості одного з регіонів:

№ пор.	Вид основних засобів	На початок року за балансовою вартістю	Введено в експлуатацію нових основних засобів за балансовою вартістю	Вибуло від зносу за балансовою вартістю	На кінець року за балансовою вартістю
6	Будівлі і споруди	1050,0	–	–	
7	Силові машини і устаткування	250,0	95,0	95,0	
8	Робочі машини і устаткування	1350,0	970,0	560,0	
9	Інструменти і пристосування	60,0	35,0	20,0	
10	Транспортні засоби	280,0	–	8,0	
Разом					

Скласти баланс, визначити балансову вартість основних засобів на кінець року і проаналізувати зміну структури основних засобів за минулий період.

22. Є такі дані щодо руху основних засобів промисловості одного з регіонів:

№ пор.	Вид основних засобів	На початок року за балансовою вартістю	Введено в експлуатацію нових основних засобів за балансовою вартістю	Вибуло від зносу за балансовою вартістю	На кінець року за балансовою вартістю
6	Будівлі і споруди	950,0	–	–	
7	Силові машини і устаткування	150,0	75,0	75,0	
3	Робочі машини і устаткування	1200,0	800,0	600,0	
4	Інструменти і пристосування	40,0	25,0	20,0	
5	Транспортні засоби	24,0	–	6,0	
	Разом				

Скласти баланс, визначити балансову вартість основних засобів на кінець року і проаналізувати зміну структури основних засобів за минулий період.

23. Скласти паливний баланс регіону за I квартал поточного року

№ пор.	Показник	Вид палива, т		
		Кам'яне вугілля	Дрова	Мазут
6	Залишок палива на початок кварталу	270	190	140
7	Надійшло палива за звітний квартал	3320	810	1560
8	Разом			
9	Витрачено палива:			
	• у котельних установках	820	310	640
	• у промислових печах	980	–	720
	• відпущено для господарсько-побутових потреб	630	210	
	• відпущено для пічного користування	890	320	–
	Разом			
10	Залишок палива на кінець кварталу			

24. Скласти матеріальний баланс за умови, що вартість матеріалів протягом року не змінилася.

№ пор.	Матеріал	Одиниця виміру	Запаси на початок періоду		Потреба в матеріалах		Надходження матеріалів		Запаси на кінець року.	
			К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.
1	Сталь листова	т	500	750	8000				100	150
2	Сталь смугова	т	35	42	1200				15	22,5
3	Алюмінієвий лист	т	140	2240	900				20	320
4	Мідний лист	т	70	1820	400				10	260
5	Сталевий профіль	т	200	280	6000				50	65
	Інші					1260				
Разом				5370						931

25. Скласти матеріальний баланс за умови, що на початку року вартість міді зросла на 10 %, а вартість алюмінію – 5 %.

№ пор.	Матеріал	Одиниця виміру	Запаси на початок періоду		Потреба в матеріалах		Надходження матеріалів		Запаси на кінець року.	
			К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.
1	Сталь листова	т	500	750	8000				100	150
2	Сталь смугова	т	35	42	1200				15	22,5
3	Алюмінієвий лист	т	140	2240	900				20	320
4	Мідний лист	т	70	1820	400				10	260
5	Сталевий профіль	т	200	280	6000				50	65
	Інші					380				
Разом				5370						931

26. Скласти матеріальний баланс за умови, що на початку року вартість всіх видів металу знизилася на 3 %.

№ пор.	Матеріал	Одиниця виміру	Запаси на початок періоду		Потреба в матеріалах		Надходження матеріалів		Запаси на кінець року.	
			К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.	К-сть	Сума, тис. грн.
1	Сталь листова	т	500	750	8000				100	150
2	Сталь смугова	т	35	42	1200				15	22,5
3	Алюмінієвий лист	т	140	2240	900				20	320
4	Мідний лист	т	70	1820	400				10	260
5	Сталевий профіль	т	200	280	6000				50	65
	Інші					690				
Разом				5370						931

27. Скласти баланс грошових доходів і витрат населення, якщо відомо, що заробітна платня становила 110 млн грн, доходи всіх форм, окрім заробітної платні, – 12 млн грн, надходження від продажу с/х продукції – 11 млн грн, пенсії, стипендії і інша державна допомога – 9 млн грн, надходження з фінансової системи – 8,5 млн грн, оплата послуг – 12,5 млн грн, обов'язкові платежі – 16 млн грн, а приріст заощаджень у внесках в акції і облігації – 8 % від витрат населення на придбання товарів.

28. Скласти баланс грошових доходів і витрат населення і визначити рівень середньомісячної заробітної платні в регіоні, якщо відомо, що там проживає 7 млн чол., їхні доходи окрім зарплати становили 8 % від суми річних грошових доходів, надходження від продажу с/х продукції – 6,5 %, пенсії, державна допомога і стипендії – 14 %, надходження з державних і комерційних фінансових структур – 3 %, інші надходження – 4 %. При цьому населення купує товарів на суму 25 млрд 520 млн грн, користується послугами – на суму 3 млрд 600 млн грн, всі види платежів і внесків становили 3 млрд 280 млн грн, а приріст внесків в облігації і акції – 2 млрд 720 млн грн.

29. Скласти торговельний і платіжний баланс країни і визначити суму державних позик за кордоном, якщо відомо, що в цілому платіжний баланс країни пасивний на 3 млн дол., експорт товарів становив 10 млн дол., імпорт товарів — 33 млн дол., сальдо послуг пасивне і становить 5 млн дол., виплати по інвестиціях активні і дорівнюють 300 тис. дол., надходження засобів від зарубіжних інвесторів — 6 млн дол.
30. Скласти і охарактеризувати торговельний і платіжний баланс країни, якщо відомо, що експорт товарів становив 35 млн дол., імпорт товарів — 28 млн дол., експорт послуг — 12 млн дол., імпорт послуг — 17 млн дол., виплати по інвестиціях пасивні і дорівнюють 5 млн дол., грошові перекази активні і дорівнюють 200 тис. дол., надходження коштів від зарубіжних інвесторів становили 4 млн дол., а вкладення вітчизняних інвесторів в зарубіжну економіку — 6 млн дол. У вигляді кредиту країна позичила 150 млн дол. і одержала державну позику у розмірі 148 млн дол.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Конституція* України. — К., 1996.
2. *Стіглиць Дж. Е.* Економіка державного сектору / Пер. з англ. А. Олійника, Р. Скільського. — К., 1998. — 854 с.
3. *Державне регулювання економіки*: Навч. посіб. 1 С М. Чистов, А. Е. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. — К.: Впд-во КНЕУ, 2001. — 384 с.
4. *Ходов Л. Г.* Основы государственной экономической политики: Учебник. — М.: Бек, 1997. — 332 с.
5. *Чиркин В. Б.* Государствоведение. — М.: Юристъ, 1999. — 398 с.
6. *Роль держави в довгостроковому економічному зростанні.* — К.; Х., 2003. — 424 с.
7. *Інноваційна стратегія українських реформ* / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко. — К.: Знання України, 2002. — 326 с
8. *Жаліло Я. А.* Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика: Моногр. — К: Вид-во НІСД, 2003. — 363 с.
9. *Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку* I За ред. акад. НАН України В. М. Гейця. — К., 2003. — 1008 с.

10. *Перехідна економіка: Підручник* / В. М. Геєць, Е. Г. Панченко, Е. М. Лібанова та ін. — К.: Вища шк., 2003. — 592 с.
11. *Державне регулювання економіки: Навч. посіб* / За ред. І. Михасюка. — Львів, 1999. — 527 с.
12. *Дідківська Л. І., Головка Л. С.* Державне регулювання економіки. — К., 2000. — 213 с.
13. *Стеченко Д. М.* Державне регулювання економіки. — К.: МАУП, 2004. — 262 с.
14. *Швайка Л. А.* Державне регулювання економіки. — К.: Знання, 2006. — 435 с.

Додаткова

1. *Закон* України “Про систему оподаткування” від 18 лютого 1997 р.
2. *Закон* України “Про податок на додану вартість” від 3 квітня 1997 р.
3. *Закон* України “Про державний бюджет України на 2001 рік” (та інші роки).
4. *Закон* України “Про фіксований сільськогосподарський податок” // *Голос України*. — 1999. — 6 січ.
5. *Абалкин Л.* Роль государства в становлении рыночной экономики // *Вопр. економіки*. — 1997. — № 6.
6. *Державне управління: теорія і практика* / За ред. проф. В. Б. Авер'янова. — К., 1998.
7. *Дзюбик С.* Фіскальна політика. — К., 1998.
8. *Дорогуицов С, Гірська О.* Трансформація структури економіки: теорія і практика // *Економіка України*. — 1998. — № 5.
9. *Евстигнеева Л., Евстигнеев Р.* Макрорегулирование в переходной экономике: вопросы теории // *Вопр. економіки*. — 1997. — № 8.
10. *Кучма Л. Д.* Наше глобальне завдання — системна перебудова економіки // *Уряд, кур'єр*. — 1999. 10 берез.
11. *Павловський М. А.* Макроекономіка перехідного періоду: Український контекст. — К., 1999. — 280 с.
12. *Палкін Ю., Медведєв Ю.* Про стимулюючу функцію податків // *Економіка України*. — 1998. — № 8.
13. *Ясин Е.* Функции государства в рыночной экономике // *Вопр. економіки*. — 1997. — № 6.
14. *Орешин В. П.* Государственное регулирование национальной экономики. — М.: Юристъ. 1999. — 272 с.

15. *Государство* и рынок: американская модель. — М.: Анкил, 1999. — 436 с.
16. *Україна* на порозі ХХІ століття: уроки реформ та стратегія розвитку. — К., 2001. — 338 с.
17. *Государство* в переходной экономике // МЭиМО. — 2002. — № 2.
18. *Олейник А. М.* Институциональная экономика. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 416 с.
19. *Геєць В. М.* Нестабільність та економічне зростання. — К., 2000. — 344 с.
20. *Біла С.* Структурна політика в системі державного регулювання трансформаційної економіки. — К.: Вид-во УАДУ, 2001. — 406 с.
21. *Тарасевич В. Н.* Очерки теории переходной экономики. — К.: Наук, думка, 2001. — 221 с.
22. *Білоус Г.* Зростання неможливе без створення сприятливих умов для бізнесу // Вісн. міжнар. центру перспект. досліджень. — 2000. — № 67. — С. 1–10.
23. *Стиглиц Дж.* Развитие, основанное на участии: стратегия для государств с переходной экономикой // Трансформация. — 1998. — № 6. — С. 1–3.
24. *Бажал Ю. М.* Економічна теорія технологічних змін. — К.: Заповіт, 1996. — 296 с.
25. *Україна: поступ у ХХІ століття. Стратегія економічного і соціального розвитку на 2000–2004 роки: Послання Президента України до Верховної Ради України* // Уряд. кур'єр. — 2000. — 23 лют.
26. *Кучма Л. Д.* Європейський вибір. — К.: Преса України, 2002.
27. *Стиглиц Дж.* Куда ведут реформы? // Вопр. экономики. — 1999. — № 7. — С. 4.
28. *Україна* у Світовій організації торгівлі: очікування та реальні перспективи: Зб. наук. ст. / За ред. Я. Н. Жаліла. — К.: Вид-во НІСД, 2002. — 152 с.
29. *Меньшиков С. М., Клименко Л. А.* Длинные волны в экономике. — М.: Международ. отношения, 1989. — 182 с.
30. *Перспективи інноваційного розвитку України: Зб. наук. ст. / Я. А. Жаліло, Я. Б. Базилюк, О. С. Гриневич та ін.* — К.: Альтер-прес, 2002. — 130 с.
31. *Від парадигми фінансової стабілізації до ідеології зростання* / Я. А. Жаліло, А. Т. Кияк, Ю. В. Прозорів та ін. — К., 2002. — 211 с.
32. *Концепція національної безпеки України* — К.: Вид-во НІСД, 1997. — 182 с.

33. *Хайек Ф. А.* Пагубная самонадеянность: ошибки социализма. — М.: Новости, 1992.
34. *Ойкен В.* Основные принципы экономической политики. — М.: Прогресс, 1995. — 496 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Питання для самоконтролю.....	5
Тести для поточного контролю	11
Тести для підсумкового контролю.....	25
Список рекомендованої літератури.....	44

Зам. № ВКІЦ-2468

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП